

Overzicht en analyse schoolplannen taalbeleid VO Amsterdam

Inleiding

In het kader van een Expertisenetwerk Taalbeleid VO hebben 44 (locaties van) VO-scholen in Amsterdam door middel van een subsidieverzoek aangegeven dat zij een (nieuwe) start willen maken met de uitwerking en invoering van taalbeleid op hun school. Deze scholen hebben daarvoor inmiddels een taalbeleidssubsidie toegekend gekregen van ongeveer 10.000 of 15.000, afhankelijk van de grootte van de schoollocatie.

Op dit moment hebben 40 van die 44 vo-schoollocaties informatie over hun schoolplannen middels het format aan de projectleider bekend gemaakt. Een school heeft te kennen gegeven daar op dit moment niet aan toe te komen. Met de ontbrekende 5 scholen is via mail of brief contact opgenomen om alsnog inzage te krijgen.

Hieronder staat de gegeven informatie in een tabel overzichtelijk samengevat per school. De verantwoordelijkheid voor de samenvatting ligt bij mij, de verantwoordelijkheid voor de aangeleverde gegevens ligt bij de invuller van de betreffende schoollocatie. Maar eerst geef ik een kort overzicht. Wat valt me op als ik het geheel overzie?

Doelen

Het gaat in de eerste plaats om de inhoud, niet om de vorm. Inhoudelijk zijn er diverse onderscheiden te maken. Ik zal niet aangeven welke scholen ik onder een categorie schaar. Dit vanwege het sterke interpretatieve karakter van de telling, die mede veroorzaakt wordt doordat de doelen niet altijd even expliciet zijn geformuleerd.

Het overzicht geeft een beeld van de grote variatie tussen scholen. Tussen haken staat het aantal keren dat ik de indruk kreeg dat de school zich richt op het volgende.

- nadruk op receptieve vaardigheden (lezen, woordenschat) (7 maal)
- nadruk op productieve vaardigheden (6)
- gericht op specifieke groep leerlingen (4)
- gericht op een beperkte groep docenten (4)
- schoolbreed (8)
- schoolbreed op termijn (3)
- verkennend (2)
- centrale rol sectie Nederlands (6)
- onduidelijk (2)
- nadruk op r.t. en dyslexie (4)

Eerder, op 18 november op de nakommiddag van de startconferentie op het Marcanti College heb ik vrij uitvoerig stilgestaan bij toen reeds aangeleverde al dan niet 'SMART'-geformuleerde doelen. SMART staat voor specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden. Het komt er niet op aan elk doel te controleren op de vijf aspecten. Denken in 'smarte' doelen is een middel om je te concentreren op en te beperken tot concreet te bereiken doelen. Wat wil je zien, wat wil je kunnen tellen na bijvoorbeeld een jaar? Voorbeelden van doelen die aan die eis tegemoet komen, die ik toen gaf, zijn:

- In juni zijn met de observatielijst minstens 2 lessen van 10 vakdocenten gescoord

- We gaan in een kernteam voor 1 juni 10 nieuwe lessen ontwerpen en uitproberen met steun van de kernteamleden. Daarbij is ieder verantwoordelijk voor 2 lessen
- Vanaf 2005 is het schoolbeleid er op gericht de scores van alle docenten op de observatielijst Taalgericht vakonderwijs te verhogen (per docent met minimaal 2 punten per jaar).

Dergelijke 'smarte' formuleringen kom ik in de schoolplannen maar een enkele keer tegen (bijvoorbeeld bij 8, 12, 14, 39). Een korte karakteristiek van de doelen ziet er als volgt uit: (de getallen verwijzen naar de scholen in het hiernavolgende overzicht; sommige scholen scoren op meer dan een categorie):

- Meer algemene doelen bij 5 scholen: 2, 4, 14, 26, 38
- Vrij concrete doelen bij 15 scholen: 5, 11, 12, 17, 21, 23, 24, 25, 27, 29, 30, 32, 35, 43, 44
- Voorgenomen activiteiten als doel bij 20 scholen: 3, 6, 8, 10, 12, 13, 15, 18, 19, 20, 22, 24, 28, 31, 33, 34, 37, 39, 40, 41
- Geen doelen bij (nu nog) 9 scholen: 1, 7, 8, 9, 14, 16, 20, 36, 42

Stappen en koppelingen

De voorgenomen stappen zijn op te delen in

- verkennende, onderzoekende en collega's informerende voorbereidingen die bij ongeveer 21 van de 44 scholen nog nodig blijken te zijn,
- organisatorische stappen als het instellen van een werkgroep of het aanstellen van een taalcoördinator, (ik tel 6 scholen) en
- concrete uitwerkingen van de (verdere) invoering van taalbeleid (16 schoolplannen).

Kritische vrienden

Lang niet alle schoollocaties lijken de voordelen in te zien van een kritische vriend die onafhankelijk en betrokken van buiten de ontwikkelingen aanziet en bevraagt. Veel scholen kiezen er (nog) voor een 'kritische vriend' vanuit de eigen organisatie te zoeken, of die functie neer te leggen bij het Taalweb. Het is de vraag of men in zo'n groep allemaal de nodige aandacht kan krijgen. Maar de meeste scholen hebben al een kritische vriend gevonden, of geven aan er naar op zoek te zijn.

- geen belangstelling: 4 (2, 24, 27, 35)
- intern / binnen of uit de eigen organisatie: 5 (5, 6, 21, 23, 28)
- Taalweb: 10 (1, 3, 8, 12, 15, 17, 21, 22, 31, 37)
- opzoek: 10 (10, 11, 13, 19, 30, 33, 37, 38, 39, 44)
- extern: 12 (9, 14, 18, 25, 26, 28, 29, 32, 34, 40, 41, 43)
- geen antwoord: 9 (4, 7, 8, 14, 15, 16, 20, 36, 42).

Presentaties op de stedelijke werkconferentie

Het is verheugend dat we nu al kunnen rekenen op ongeveer twintig scholen die op de Stedelijke Werkconferentie *Amsterdam VO op weg naar taalgericht vakonderwijs* van 6 oktober 2005 met een presentatie iets van de successen van het afgelopen jaar willen laten zien. Mogelijk dat deze goede voorbeelden nog meer scholen inspireert zich aan te melden voor een presentatie van hun verworvenheden van het lopende schooljaar.

Iedereen is (vanzelfsprekend) bereid in elk geval een schriftelijk verslag te doen van de ontwikkelingen in de school met betrekking tot taalbeleid.

Theun Meestringa
Projectleider Expertisenetwerk Taalbeleid VO Amsterdam
Enschede, 9 februari 2005

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
1. Amsterdam Lyceum	-	eerst vakoverstijgende vaardigheden formuleren, dan studiemiddag, taalwerkplaats (eventueel) en collegiale consultatie	-	feedback bij het taalweb	ja
2. Amstellyceum	- doorgaande lijn taalbeleid leerjaar 1, 2 en 3 - taalsteun bij vakoverstijgende projecten - eenduidigheid over taaleisen - activeren Woordenweb in brugklas - actiever ICT gebruiken tbv taalsteun	- docentinterviews 1 op 1 - discussiestuk voor 1 ^{ste} studiedag - voorbeelduitwerking taalsteun in vakoverstijgend project	- herformuleren taalbeleid - stimuleren vakoverstijgend projectonderwijs scholing activerende didactiek	nee, eerst brede discussie binnen de school	ja
3. Barlaeus Gymnasium	- onderzoek naar taalgericht vakonderwijs op school - aanhaken bij activerende didactiek - alle leerlingen klas 1 testen op tekstbegrip - extra steunlessen voor taalzwakke leerlingen - dmv studiemiddag inzicht bij collega's vergroten	- eerst onderzoek - studiemiddag organiseren - deskundige aantrekken voor opzetten extra begeleiding van leerlingen met een taalachterstand	NT2 steun en begeleiding voor leerlingen met een taalachterstand komt slecht uit de verf (op dit moment)	collega van andere vo-school	ja
4. Berlage Lyceum	- opvang, instroom en doorstroom leerlingen van basisschool en uit het buitenland - aanstelling nieuwe taalcoördinator	- eerste opvang - schakelbrugklas - voetklas	- tweetalig onderwijs	?	?
5. Bernard Nieuwentijt College, Locatie Damstede	- vergroting schooltaalwoorden in klas 2 en 3 (havo, vwo, gym) in 25 week 5 woorden per week plus een spreekwoord/zegswijze	- docent Nederlands behandelt 5 woorden plus spreekwoord/gezegde - leerlingen schrijven in hun schrift - woorden staan op monitoren, computerschermen en in het wekelijkse personeelsblad - overige docenten laten de woorden in hun les terugkomen	- taalbeleid (een soort 'posterachtige' uitbreiding van schooltaalwoorden-schat) - pogingen om te komen tot meer taalgericht vakonderwijs	- interne werkgroep sectieplus - taalbeleid	nee? alleen schriftelijk
6. Bernard Nieuwentijt College, Loc. ROSA	- instelling stuurgroep taalbeleid - plan van aanpak schrijven	- instelling locatie stuurgroep - jan info adv	- LVS voor klassen 1 en 2 handelingsplannen voor lwoo-	vertegenwoordigers van andere locaties	nee? alleen schriftelijk

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
	<ul style="list-style-type: none"> - presentatie jan 2005 - bijstelling februari - vaststelling plan in maart - april tm juni voorbereiding startconferentie - opname startconferentie en 4 teamscholingen in jaarplan 2005/6 - startconf in sept 2005 	<ul style="list-style-type: none"> - opname taalbeleid in jaarplanning - in 2005/2006 start projectplan taalbeleid - s startconferentie - vorming 3 leerteams, sectieleden verspreid over de teams - elk leerteam werkt aspecten uit op studiemiddagen - na 3de studiemiddag onderlinge uitwisseling en feedback - op 4de studiemiddag presentatie resultaat 	<ul style="list-style-type: none"> leerlingen - medewerking jeugdzorg verhogen naar 5 uur pw - rt uren verhogen naar 10 pw vaker overleg met roc ASA - geen ongeoorloofd verzuim - zittenblijvers niet boven de 1% - percentage lwoo-leerlingen binnen kader stijgt naar 50% - project zelfevaluatie op het terrein van de leerlingenzorg 	<ul style="list-style-type: none"> van Bernard Nieuwentijt 	
7. Bernard Nieuwentijt College, loc. Over-Y	-	-	-	-	-
8. Bredero College Loc Meeuwenlaan	<ul style="list-style-type: none"> - klas vier presentatie boekbespreking - klas 3 H&V: leerlingen nemen vaktaal mee naar lessen Nederlands - klas 3 en 4: leerlingen maken sollicitatiebrief i.v.m. stage - klas 4 bouw en fijnmetaal: afspraken met Nederlands m.b.t. vaktaal - kernteams in onderbouw met vak Nederlands geïntegreerd 	<ul style="list-style-type: none"> - docenten Nederlands geven ook andere vakken in de onderbouw - docenten Nederlands koppelen aan afdelingen om samen vaktaaldocenten taalonderwijs in context vorm te geven 	<ul style="list-style-type: none"> - ICT-beleid: leerlingen toetsen en indelen in ondersteunende lessen; docenten kunnen met ict-programma's differentiëren tijdens de lessen - taal en beroep: door sectie Nederlands is lessenpakket ontwikkeld voor oefening met de taal van het gekozen beroep 	<ul style="list-style-type: none"> - taalweb - SWV 28.1 - in toekomst externe ondersteuning 	<ul style="list-style-type: none"> - nee? alleen schriftelijk
9. Brederocollege Loc. Buiksloterweg	-	<ul style="list-style-type: none"> - opnemen in programma van 5 studiedagen, met name in 2 en 4 1. startbijeekomst 2. verschillen tussen lln, differentiatie, werkvormen, individueel en samenwerkend leren 3. huiswerkarm leren en 70-minutenrooster 4. kennisoverdracht, vakvakoverschrijdende en algemene vaardigheden, samenhang 5. Slotbijeekomst 	<ul style="list-style-type: none"> - zelfstandig leren - vakoverstijgend onderwijs - 70-minutenrooster - periodiseren - andere werkvormen - andere didactiek - verbeteren doorstroom leerlingen 	<ul style="list-style-type: none"> ? F. Resink (SLO)? 	<ul style="list-style-type: none"> nee? alleen schriftelijk

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
10. Caland Lyceum	<ul style="list-style-type: none"> - taalgericht vakonderwijs in de vaklessen integreren, te beginnen in de onderbouw, klas 1 in 2005-2006 - ETB-toets voor begin- en eindmeting - schoolleiding zal leiding moeten geven ondersteund door taalcoördinator 	<ul style="list-style-type: none"> - Paula informeert taalcoördinator en Elsbeth - Taalcoördinator informeert onderwijscommissie - Afdelingsleider ziet mogelijkheden via twee sporen: <ol style="list-style-type: none"> 1. via scenario-ontwikkelingen docenten zaakvakken op taalgericht vakonderwijs zetten en samen lessen voorbereiden 2. via kernteams - pilot in een eerste havo-klas: <i>samen leer je meer</i> - oogstdag voor alle collega's - volgend schooljaar: uitbreiding pilot naar alle klassen 1 en 2 - iedere do-middag een taalwerkplaats - 2006-2007: alle docenten klas 1 en 2 voeren actief taalbeleid in hun lessen. iedere maand taalwerkplaats - 2007-2008: alle docenten van alle klassen, iedere maand taalwerkplaats 	<p>Uit het schoolplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verbeteren begrijpend lezen - leren met daadkracht - ontwikkelteam ter verhoging van de leermotivatie van de leerlingen 	Ja graag.	nee? alleen schriftelijk
11. Cartesius Lyceum	<p>docenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zijn zich bewust van de 'taal' die ze gebruiken in de klas - krijgen inzicht in de moeilijkheden die schooltaal met zich mee kan brengen - stellen ieder ook individueel een doel leerlingen: - schooltaal belemmert niet bij het leren op school - begrijpen dat vragen stellen winst oplevert. Ze zijn niet geremd - stellen zichzelf vooraf individueel een doel 	<ul style="list-style-type: none"> - pilot in een eerste havo-klas: <i>samen leer je meer</i> - oogstdag voor alle collega's - volgend schooljaar: uitbreiding pilot naar alle klassen 1 en 2 - iedere do-middag een taalwerkplaats - 2006-2007: alle docenten klas 1 en 2 voeren actief taalbeleid in hun lessen. iedere maand taalwerkplaats - 2007-2008: alle docenten van alle klassen, iedere maand taalwerkplaats 	<ul style="list-style-type: none"> - professionalisering in activerende didactiek - versterking begeleiding en zorg - kwaliteitszorg 	nog niet beslist wie	ja (video met kleine successen)
12. College de Meer	<ul style="list-style-type: none"> - streaming in onderbouw implementeren - implementatie posterproject bovenbouw - zaakvakteksten bij Nederlands - van elke vakgroep is tenminste een lid in staat taalgerichte vaklessen te geven 	<p>w.b taalgericht vakonderwijs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opstellen doelen (nov) - verzamelen informatie (nov-dec) - vakgroepen informeren (jan) - verzoek aan docenten zich aan te melden (als 'olievlek') (feb) - met videoband samen de vraag beantwoorden: wat is haalbaar? (febr) - deel cursus voor leden kernteam (mrt-mei) - opstellen lesplan(nen) (mei) - try-out (jun) - terugkoppeling naar kernteam (jun) 	kwaliteitsverbetering	? via Taalweb	ja, met powerpoint

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
13 Comenius Lyceum	invoering onderdeel basisvaardigheden in brugklassen h/v in 3 domeinen - taalontwikkeling - referentiekader - rekenen/wiskunde	a. analyse beginsituatie leerlingen b. analyse leeromgeving/klimaat c. leerplan d. leerstof e. leermiddelen f. leeropbrengst	de ontwikkeling van het onderdeel basisvaardigheden is een resultaat van een analyse van teleurstellende prestatieontwikkeling in onder- en bovenbouw.	Nog geen concreet idee	ja, en schriftelijk
14. CSG Buitenveldert	- aan het eind van het cursusjaar 04-05 is het taalbeleidsplan vastgesteld, met analyse van de problematiek van taalachterstand in de komende vijf jaar	- de lopende cursus vaardigheden wordt verengd tot taalvaardigheden, met oefening in de lespraktijk en een vaststelling stand van zaken aan het eind van 04-05	- onderdeel taalbeleid van schoolontwikkelingsplan GOA 2003-2007	- CPS	- ja
15 Fons Vitea Lyceum	- woordweb invoeren - begeleiding tekst bovenbouw - medewerker scholen in het ontwikkelen van toetsen - onderzoek naar reden van uitval	- woordweb invoeren - per sectie 10 vaktaalwoorden inventariseren - vanaf januari start woordweb - bij het stimuleren van activerende didactiek aandacht voor taal	- ?	- een nog te kiezen taalcoördinator van een andere school - uitwisseling van ervaringen met taalcoördinatoren in Taalweb	ja
16. Geert Grote College	- bij talen: boekverslagen verlevendigen tot persoonlijke ervaringsverslagen - bij andere vakken: eigen formulering stimuleren in projectverslagen / eigen 'lesboeken'	- interne conferentie - opdracht tot realisatie op de werkvloer - maandelijkse bespreking - onderling hospiteren	- het schoolontwikkelplan wordt opnieuw geformuleerd	- docenten eigen school en een collega van de OSB	- ja, mondeling
17 Gerrit van der Veencollege	- taalbeleid als vast agendapunt op agenda van twee kernteams - schooltaalwoordenboekje drukken en plaatsen op het web - onderdeel van studiedag 11-02-05 besteden aan taalbeleid	- integraal van taalvaardigheden in het studievoordighedenproject - schooltaalwoordenboek is reeds geëffectueerd - op studiedag bindende afspraken maken en lijnen naar de toekomst trekken	- project studievoordigheden - project collegiale consultatie: feedback geven op taalgebruik	- school wil hier voorlopig geen instituut van maken	nee, schriftelijk
18. Grafisch Lyceum Amsterdam	- verspreiden van kennis over taal- en activerende didactiek - samenstellen van readers over taalgericht vakonderwijs	- voortzetting huidige activiteiten - pilot ontwikkelwerkplaats met docentenkoppels - zelfevaluatie(jaarlijks te herhalen)	- realisatie nieuwbouw - ontwikkeling werkplekkenstructuur	- ja, Marijke Katee	ja, als we aansprekende resultaten hebben geboekt

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
	<ul style="list-style-type: none"> - visieontwikkeling over competenties van docenten in deze - laten zien adhv video - leer- en ontwikkelplaats creëren 	<ul style="list-style-type: none"> - starten met video-interactie-begeleiding - twee opbrengstdagen per jaar 			
19 Hervormd Lyceum West	<ul style="list-style-type: none"> - duidelijk maken dat integraal taalbeleid een taak voor alle vakken is - bevorderen dat dit tot zijn recht komt - nagaan of deze doelen zijn bereikt 	<ul style="list-style-type: none"> - studiedag introductie integraal taalbeleid - jan/feb: intervisie mbv video bij pilotgroep - mrt/apr: collegiale consultatie tussen leden pilotgroep - gedurende het jaar enkele 'Weken van de taal' 	<ul style="list-style-type: none"> - in het schoolontwikkelplan staat het bevorderen van activerende didactiek en taalbeleid. - met integraal taalbeleid een stap verder 	HvU?	ja
20. Hervormd Lyceum Zuid	- (geen prioriteit)	-	-	-	-
21 Het Plein praktijkonderwijs	- taalgericht vakonderwijs vormgeven bij praktijkvakken bij een of twee van de vijf praktijkvakken	<ul style="list-style-type: none"> - instellen werkgroep taalbeleid, Taken werkgroep: - verdieping in theorie - bekijken van video's - voorbereiden van taalgerichte lessen, uitvoering opnemen en nabespreken - opstellen plan invoering bij alle vakken 	- taalbeleid maakt onderdeel uit van het schoolplan	<ul style="list-style-type: none"> - interne deskundigheid, o.a. schoolpsycholoog, zorgcoördinator - taalweb 	je, met video (onder voorbehoud), schriftelijk
22. Het Sweelinck College	<ul style="list-style-type: none"> - steunlessen voor zwakke leerlingen - vaste functionaris voor rt - bedoeling is dat vakgroep Nederlands ondersteuning verleent bij talige aspecten van ak, ge, ml 	- op eerstvolgende APV een presentatie over taalbeleid in VO door sectie Nederlands	- G- en I-uren die ontstaan zijn vanuit de 45-minutenroosters?	- mevr. Jungbluth van het Merediaancollege	nee? schriftelijk
23 Huygens College	<ul style="list-style-type: none"> - het belang van taalbeleid is bekend bij alle medewerkers - binnen teams kunnen docenten taalbeleid toepassen - taalbeleid staat 1x per maand op de agenda - uitvoering taalbeleid maakt onderdeel uit van functioneringsgesprek 	<ul style="list-style-type: none"> - inventariseren koppelmogelijkheden - plan van aanpak opstellen - uitvoering starten, functioneringsgesprekken, bespreking binnen het team - evaluatie - plan van aanpak 2005-6 	<ul style="list-style-type: none"> - methode 'aardig vaardig', en 'leefstijl voor jongeren'. - kerndocenten NI in jaar 1, m&tm in jaar 2 - andere projecten 	- taalcoördinator en adjunct-directeur nemen naar elkaar de rol van kritische vriend op	ja

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
24. ISA Sg. Amsterdam Zuid, loc. Apollo	<ul style="list-style-type: none"> - taalcoördinator maakt deel uit van onderwijswerkgroep - aandacht wordt uitgebreid met dyslectische en taalzwakke leerling - voortgang uitbreiding woordenschat toetsen - bijstelling taalbeleidsplan en opname in schoolplan - woordenschatboekje - training leren lezen en vragen begrijpen - daisyspelers aanschaffen en uitproberen 	<ul style="list-style-type: none"> - maken van woordenschatboekje betreft alle docenten bij taalbeleid wat al gebeurt: - werken met dyslexiekaarten - leesstrategieën aanleren - werken aan richtlijnen voor spreekbeurten, werkstukken en verslagen 	<ul style="list-style-type: none"> kwaliteitsverbetering van de zorg. bij de bespreking van individuele en groepshandelingsplannen moet taalgericht vakonderwijs een plaats krijgen - onderdeel van coaching op pedagogische aanpak 	- niet in voorzien	nee? schriftelijk
25 Islamitisch College Amsterdam	<ul style="list-style-type: none"> het verbeteren van leerprestaties door gericht taalbeleid: - het terugbrengen van de taalachterstand met 25% - het minimaliseren van de scholuitval, het doubleren en de uitstroom 	<ul style="list-style-type: none"> - sectie Nederlands neemt initiatief - overige secties volgen in het geven van taalgericht vakonderwijs - aansturing mbt richtlijnen van eenduidig toetsen - organiseren van studiemiddagen - verbetering taalvaardigheid docenten (niet native-sprekers) 	- de lange termijn doelen (zie doelen)	Judith Richters CPS	nee? schriftelijk
26. IVKO (MSA)	meer 'leer'rendement door taalprogramma af te stemmen op dat van andere vakken	studiedagen besteden aan vakoverstijgend werken	<ul style="list-style-type: none"> Kwaliteit van het onderwijs verhogen door: - docenten zelf didactisch materiaal laten maken - zelfstandig werken van leerlingen bevorderen - samenwerken bevorderen 	Paul Arnoldussen, journalist en oud-leerling	ja
27 JSG Maimonides	bewustwording binnen het docententeam mbt nut taalgericht vakonderwijs	<ul style="list-style-type: none"> - organiseren van studiemiddagen - - cruciale rol van taal verduidelijken - - activerende werkvormen - - ontwikkelen lesmodellen - vervolgens accent leggen op collegiale consultatie, intervisie en samenwerkend leren in het docententeam 	-deskundigheidbevordering	voorlopig niet,	?

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
28. Marcanti College	<ul style="list-style-type: none"> - gestandaardiseerd interview met vakhoofden tbv zicht op specifieke behoefte aan taalsteun - uitwerken - informeren over resultaten - via nieuw l eergebieden ev. nieuwe methoden kritisch op taal bekijken 	2004-2005 <ul style="list-style-type: none"> - interviews - lio's betrekken - intervisie / collegiale consultatie - 'studie'middag - oogst=vmbo-dag 2005-2006 <ul style="list-style-type: none"> - gegevens interviews toepassen - school/conferentiebezoek - taalwerkplaats? - oogst=vmbo-dag 	<ul style="list-style-type: none"> - zelfstandig werken in de onderbouw - activerende didactiek in secties - werkplekkenstructuur in beroepsgerichte vakken 	<ul style="list-style-type: none"> - SLO/Atlas (F. Resink) - autoreflectie 	nee? schriftelijk
29 Meridiaan College	<ul style="list-style-type: none"> - aan het eind van het schooljaar zijn er woordbladen voor een aantal vakken - idem een tweede versie van het taalbeleidsplan - ontwikkeling rt en aanschaf rt-materiaal - aan het eind van het schooljaar geven docenten aan dat zij meer taalgericht vakonderwijs geven en kunnen zij dat met voorbeelden staven 	<ul style="list-style-type: none"> - studiedag taalgericht vakonderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> - onderdeel 5 'vaardig met taal' uit de kernkwaliteiten van de beleidsvoornemens 2004-2008 doel: leerlingen kunnen op een minimumniveau een schriftelijke instructie, studiewijzers, leerstof begrijpen, hoofd- en bijzaken onderscheiden en een gelezen tekst in eigen woorden presenteren en behalen voldoende resultaten 	APS	nee? schriftelijk
30. Montessori College Oost	<ul style="list-style-type: none"> - docenten van de (4) kernteams van (10) eerste klassen experimenteren met context, interactie en taalsteun - kernteamcoaches kunnen taalgericht observeren - feedback van leerlingen - in leerwerktrajecten bbl wordt Nederlands binnen de context van de beroepsvoorbereiding 	<ul style="list-style-type: none"> - in de leswerkplaats werken 15 docenten, daar komen 15 bij - informatiebijeenkomsten voor die 15 - afronding actieonderzoeken NT2 - 15 maart oogstdag - kernteamcoaches ondersteunen docenten in leswerkplaats - 	<ul style="list-style-type: none"> - gekoppeld aan strategisch beleidsplan het Nieuwe Montessori Leren - zie taalbeleidsplan ledere docent taaldocent 	Atty Tordoir (APSO, Gerard de Jong en Inger Steinmetz (Seminarium voor Orthopedagogiek)	ja
31 Montessori Lyceum Amsterdam	<ul style="list-style-type: none"> - docententeam scholen in het nog beter omgaan met taalzwakke en dyslectische leerlingen - een educatieve film samenstellen met o.a. gesprekken met leerlingen, tips en adviezen 	<ul style="list-style-type: none"> - de film zal tijdens studiemiddag en op de opleidingsschool getoond kunnen worden 	<ul style="list-style-type: none"> - activiteiten rondom zorg - doel is via fase 1 en 2 te komen naar borging van de termen contextrijk, interactie en taalsteun in fase 3 voor alle vakken door alle docenten 	Taalweb als kritische vriendenkring	ja, met de film

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
32. NOVA coll.	- in juni 2005 hebben alle teams in de scholingen van het natuurlijke leren alle uitgangspunten van taalgerichte vaklessen behandeld	- overleg met coaches APS om taalgericht vakonderwijs in te brengen in de 6 nascholingsmomenten	- school werkt aan activerende didactiek (zie GOA-plannen) - in de sectoren (economie, techniek, zorg en welzijn) werken docenten Nederlands/AVO en praktijk samen aan de uitwerking van prestaties	Diverse medewerekr van het APS	ja, presentatie het nieuwe leren en de rol van de docent Nederlands
33 Open School-gemeenschap Bijlmer	- mogelijkheden uitwerken voor gericht taalbeleid voor alle vakken en trainingen voor faalangstreductie - dyslexieprotocol ontwikkelen - taalsteunende technieken ontwikkelen mbt dyslexie, woordenschat, begrijpend lezen en tweede taalverwerving - professionalisering en communicatielijnen mbt taalbeleid helder maken - planning en deskundigheidsbevordering (nieuwe) collega's en mentoren	- studiedag - vakgroepcoördinatoren- en deelschoolleidersoverleg - deelschooloverleg - vakgroepoverleg - kernteams rond thema's (rond het thema IIp zijn de volgende teams samengesteld: - - ge, ak, ml, vz, Ne - - wi, bi, nask, te - - mvt, muziek, dramatische expr.) kernteams ontwikkelen en verzorgen vakoverstijgende projecten per deelschool	?	?	?
34. Pieter Nieuwland College	- visieontwikkeling -starten pilot leer- en ontwikkelwerkplaats	- benoemen van problemen van leraren opbrengst zelfevaluatie 2003-2004) - verspreiden kennis over taalgericht vakonderwijs en activerende didactiek - readers taalgericht vakonderwijs - werkgroep taalbeleid en werkgroep activerende didactiek samen laten werken in werkplaats. in koppels - - lessen maken - - video's bekijken - - bij elkaar in lessen kijken - extern deskundige inschakelen - voorbeelden plaatsen op intranet - successen delen op opbrengstdag - evaluatie	- ontwikkeling activerende didactiek - taal wordt door docenten als grootste knelpunt gezien en als prioriteit gekozen	Marijke Katee	ja, als er iets inspirerends is te melden, en schriftelijk

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
35 ROC Amsterdam, R. de Vosstraat	<ul style="list-style-type: none"> - 30% van de lessen Nederlands, Engels en Duits worden gecombineerd aangeboden als vak 'communicatie' - het vak communicatie wordt vast onderdeel van de lessencyclus gastvrijheid en toerisme 	<ul style="list-style-type: none"> - gezamenlijk deel ontwikkelen van de vakwerkplannen, opzetten leswerkplaats waarin samenhangende didactiek de sleutel is 	<ul style="list-style-type: none"> - themaweken - Nederlands als gereedschap 	nee	nee, schriftelijk
36. ROC Opmaat	-	-	-	-	-
37 ROC Praktijkschool plus	<ul style="list-style-type: none"> - jaarlijn van de werkplaatsen op papier zetten - talige elementen uit de lessen halen - volgend jaar gaat docent Nederlands taallessen vorm geven op basis van de praktijkvakken 	<ul style="list-style-type: none"> - docent Nederlands adviseert docenten praktijkvakken over het evenwichtig maken van talige elementen in de les 	<ul style="list-style-type: none"> - aandacht voor luister- en mondelinge vaardigheden in de praktijklessen met het oog op de uistroom naat stage en arbeid 	we stellen voor een coach in te schakelen	?
38. Spinoza Lyceum	<ul style="list-style-type: none"> - minder zittenblijvers, betere examenresultaten, - alle medewerkers moeten bijdragen - verbetering samenwerking tussen en binnen vaksecties 	<ul style="list-style-type: none"> - informatie aan alle docenten over globale, dyslectische leerlingen (sept) - overleg tussen talensecties over gezamenlijke tekstaanpak en facilitering dyslectische lln. (okt-nov) - gesprekken binnen vaksecties (okt - jun) - informatie over activerende werkvormen (jan-apr) 	<ul style="list-style-type: none"> werken aan - verbetering leerprestaties - verbetering kwaliteitszorg - effectieve communicatie 	<ul style="list-style-type: none"> - mogelijke ondersteuning (Atty Tordoir, Elsbeth van der Laan) - ondersteuning vanuit Taalweb 	ja
39 St. Ignatiusgymnasium	<ul style="list-style-type: none"> - docenten informeer over taalgericht vakonderwijs - bewustmaken dat het ook voor vwo een belangrijk thema is - enthousiast maken het in hun les te integreren - aan het eind van het jaar 50% van de lessen meer taalgerichte didactiek 	<ul style="list-style-type: none"> - voorlichting door deskundige - tijdens sectiewerkmiddagen vormgeven van taalgericht vakonderwijs - tijdens teamvergadering ervaringen uitwisselen - werkmiddag in april presentatie van werkvormen 	<ul style="list-style-type: none"> - werken aan betekenisvol onderwijs, ondersteund door activerende werkvormen - leerlingen in de eerste klas worden getest op het gebied van tekstbegrip, spelling en woordenschat 	er wordt gezocht naar een ervaringsdeskundige vo	ja(met video?)

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
40. St. Nicolaaslyceum	<ul style="list-style-type: none"> - project verlengde lestijd en activerende didactiek (derde klassen) - project activerend beta-onderwijs in havo-4 - good practices dagen - werkmiddagen voor collega's - intervisie en feedback 	<ul style="list-style-type: none"> - aandacht voor de tien punten van de taalgerichte vaklessen, m.n. natuurlijk gesprek, voorkennis activeren, variatie aan opdrachten en samenwerken - veel aandacht voor collegiale ondersteuning, intervisie, feedback geven, laten zien wat er gebeurt - volgend jaar mogelijk taalwerkplaats 	<ul style="list-style-type: none"> - ontwikkeling om te komen tot een goede verhouding van leren 1 en leren 2, en uitbreiding van de hoeveelheid leren 2 - leren 1: leren gericht op onthouden en begrijpen (trefwoord structuur) - leren 2: gericht op integreren (trefwoord interactie) en toepassen (trefwoord autonomie) 	APS	ja
41 Technisch College	<ul style="list-style-type: none"> - inventarisatie taalproblemen - uitgangspunten vaststellen - formuleren taalbeleid - randvoorwaarden vaststellen mbt uitvoering ne organisatie - projectplan schrijven - pilot-groep samenstellen 	<ul style="list-style-type: none"> - 1 ontwikkelen duidelijke visie over taalgericht vakonderwijs binnen de situatie van de school (vmbo ->mbo) - informeren team - samen met het team een keuze maken uit verschillende manieren van leren 	<ul style="list-style-type: none"> - praktijkgestuurde theorie; integratie avo - trajectplanner - lwoo-training docenten 	<ul style="list-style-type: none"> - APS en/of SLO - uitwisselen met andere scholen 	nee? schriftelijk
42. Vossiusgymnasium	-	-	-	-	-
43 Wellantcollege Sloten	<ul style="list-style-type: none"> - (o.a.) in 10% van de lessen werken lwoo-leerlingen in klas 1 aan prestaties en Willem Wever, en projecten van taakgroep vernieuwing basisvorming - oplevering nieuw onderwijsconcept op basis van ervaringen - taalgericht onderwijs binnen alle leergebieden - aandacht voor schooltaal bij Nederlands en andere leergebieden - stimuleren van 'vrij lezen' - werken met een activerende didactiek - ondersteunen van taalzwakke leerlingen d.m.v. re-teaching en remedial teaching - toepassen van dyslexieprotocol voor dyslectische leerlingen 	<ul style="list-style-type: none"> - ontwerpgroep ontwikkelt taalbeleidsplan (dec) - invoering van plan jan-jul - mrt tussentijdse evaluatie - jun eindexamenplan en plan 2005-2006- implementatie van taalbeleid gelijk op laten lopen met implementatie van kernteams 	<ul style="list-style-type: none"> - natuurlijk leren - vakkenintegratie en leergebiedoverstijging - implementatie kernteams 	<ul style="list-style-type: none"> - kernteam krijgt ondersteuning van een (externe) coach (M van der Wouw) - onderling collegiale ondersteuning in de vorm van intervisie en lesobservaties. - kernteam wordt ook ondersteund door leden van de ontwerpgroep 	- ja, presentatie resultaten, eventueel ook schriftelijk

Instelling	Doelen	Stappen	Koppeling	Kritische vriend	Presentatie 6-10-05
44. Zuiderlicht College	<ul style="list-style-type: none"> - alle vakdocenten zijn bewust dat vaktaal belemmerend kan werken en dat onderwijs ook altijd taalonderwijs is - de docenten kunnen lesmateriaal in dit licht kritisch bezien en maken gebruik van expertise van taaldocenten - vaksectie Nederlands heeft zich tot expert ontwikkeld 	<ul style="list-style-type: none"> - implementatie 'aardig vaardig' in onderbouw en daarna ook bovenbouw - ontwikkelen docentvaardigheden, mede ondersteund door ISA-beleid tav competentieontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> - ontwikkeling activerende didactiek - ontwikkeling docentcompetenties 	<ul style="list-style-type: none"> - ja graag overleg over potentiële kandidaten 	nee? schriftelijk